

(ciep geizgonq)

一、《达甲之歌》

(一)《达甲之歌》题解

这部悲歌以第三人称生动地叙述了主人公达甲受后娘虐待的悲惨经历。

壮族女孩达甲生来聪明伶俐，人见人爱，不幸的是三岁时亲娘死去。亲娘死后三年父亲娶了后娘。后娘嫁来一年后生下妹妹达儿，不久父亲也逝去。达甲变成孤儿后，厄运连连。后娘心狠手辣，对达甲百般刁难，恶毒虐待。达甲想与小伙伴去赶圩，后娘把稻谷和芝麻混在一起，让达甲把芝麻全部检出之后，才能去赶圩；后娘打破水缸底后，叫达甲挑水放到水缸里，水缸的水总装不满；后娘让达甲去放牛时顺便搓麻绳，一天要搓完一担麻线，幼小的达甲难以完成……幸运的是，达甲在乌鸦、老牛的帮助下，都能一一完成了任务。后来，村里有戏班来唱戏，后娘说达甲衣服太烂，等有了好衣服才能去；村里的穷才子向达甲求婚，后娘要他用金子铺路到家门，才能娶达甲。在鸟儿的帮助下，达甲也全都排解了后娘的刁难，穿上新衣去看戏，与穷才子喜结良缘。后娘仍不甘心，她为了让让自己亲生女达儿去顶替达甲，嫁给达甲之夫，就教唆达儿把达甲推到河里淹死。善有善报，达甲得到神仙救助，起死回生，化凶为吉，且相貌比以前更加美丽动人，过上幸福生活。恶有恶报，狠毒的后娘最终受到应有的惩罚，她用滚水把自己烫死了。故事告诫人们：人活世上应慈悲为怀，多做善事，好心才有好报！莫行毒心，莫做坏事，多行不义必自毙！

(二)《达甲之歌》译注

FWEN DAHGYAX
达甲①之歌

1
Gangj daengz goj Dahgyax, 讲达甲故事，
Raemxda raq cix roengz; 眼泪如雨洒；
Duz dah gaeq hojcingz, 叙她的苦情，
Gangj cib ngoenz mbouj liux. 十天讲不罢。

①达甲：古时一壮族女孩名。达：是壮语“dah”的音译词，对同辈或小辈青少年女性称呼的词头；甲：壮语“gyax”的音译词，意为“孤儿”，此作人名。

《Seiq Daih Gocieq Bouxcuengh》

《壮族四大悲歌》

□ 关仕京 李守汉 整理翻译

Ciuhlaux cienz guh goj Cix mbouj hoj bae caz Gangj daengz goj Dahgyax Raemxda raq cix roengz	先辈传故事， 不用去调查； 讲达甲故事， 眼泪如雨洒。	Couh mbouj miz mbwkmah Caen meh dai baenaj Lumj gaeqgyax souj rungz	就没有娘宠； 亲娘死去后， 像孤鸡守窠。
Dahgyax gij gojsaeh Seiq ciep seiq cienz daengz Duz dah gij hojcingz Gangj cib ngoenz mbouj liux	达甲的故事， 一代代传下； 叙她的苦情， 十天讲不罢。	Mbouj miz meh haemz lai Lumj vaiz mbouj miz bwn Souh hoj youq lajmbwn Mbouj doengz vunz doengz doih	没娘悲苦多， 像牛没毛絨； 在人间受苦， 与人都不同。
2 Gangj daengz goj Dahgyax Lajmbwn ra noix miz Meh dah dai caeux bae Ndek dah bae souh hoj	讲达甲故事， 天下实少有； 她娘早死去， 丢她把苦受。	Meh dai sam bi lingz Boh youh lingh aeu mbwk Naeuz aeu ma caux fuk Doeg gvaq guk gwn vunz	娘死过三年， 爹再娶娘婆； 讲娶来造福， 毒虎比不过。
Dah ciuhvunz gwnvi Cungj mbouj miz ndei gvaq Gangj daengz goj Dahgyax Lajmbwn ra siuj miz	她吃亏一辈， 总没有好受； 讲达甲故事， 天下实少有。	Gangj Dahgyax ciuh neix Saedcaih seih hoj cingz Meh dai sam bi lingz Boh youh lingh aeu mbwk	讲达甲这辈， 苦情实在多； 娘死过三年， 爹再娶娘婆。
Daj dah ngamq rox gangj Caengz ndaej angq saekseiz Meh dah dai caeux bae Ndek dah bae souh hoj	她刚会讲话， 未快乐时候； 她娘早死去， 丢她把苦受。	Vih sawj gyaranz ndei Boh lingh bae aeu mbwk Naeuz aeu ma caux fuk Doeg gvaq guk gwn vunz	为使家庭好， 爹再娶娘婆； 讲娶来造福， 毒虎比不过。
3 Caen meh dai baenaj Lumj gaeqgyax souj rungz Souh hoj youq lajmbwn Mbouj doengz vunz doengz doih	亲娘死去后， 像孤鸡守窠； 在人间受苦， 与人都不同。	Mbwk daeuj ndaej doiq bi Seng Dahngeiz okdaeuj Daj seizhaenx hixhaeuh Dahgyax couh gwnvi	她来满一年， 生达儿②妹妹； 从那时以后， 达甲就吃亏。
Dah ngamq ndaej sam bi	她刚满三岁，	②达儿：达甲后娘生的女孩名，亦即达甲的同父异母妹妹。达，是壮语“dah”的	

译音词，对同辈或小辈青少年女性称呼的词头；儿：壮语“ngeiz”的音译词，人名。

Mehlaeng daeuj hixhaeuh 后娘来以后，
Dahgyax gaeuq gwnvi 达甲够吃亏；
Mbwk daeuj ndaej doiq bi 她来满一年，
Seng Dahngeiz okdaeuj 生达儿妹妹。

Mehlaeng minghyinh ndei 后娘命运好，
Seng Dahngeiz okdaeuj 生达儿妹妹；
Daj seizhaenx hixhaeuh 从那时以后，
Dahgyax gaeuq gwnvi 达甲就吃亏。

6
Miz Dahngeiz hixhaeuh 生达儿以后，
Boh dah couh dai bae 她爹就死去；
Caen bohme h ndi meiz(miz) 没有亲爹娘，
Dah boihseiz daengzlaj 她背时到底。

Dah seng daeuj mingh couj 她生来命丑，
Gij hoj souh ndaej gaeuq 受苦又受气；
Miz Dahngeiz hixhaeuh 生达儿以后，
Boh dah couh dai bae 她爹就死去。

Gyax meh youh gyax boh 没爹又没娘，
lenq mingh hoj mbouj ndei 怨苦慈悲凄；
Caen bohme h ndi meiz(miz) 没有亲爹娘，
Dah boihseiz daengzlaj 她背时到底。

7
Vih dah diuzmingh hoj 因为她命苦，
Meh caeuq boh cungj dai 父母都死去；
Guh gyax dwgrengz lai 孤儿辛苦多，
Dangq duzvaiz daep ek 像老牛拉犁。

Dah daej mbouj ok sing 她哭不出声，
Gij hojcingz byawz rox 苦情没人理；
Vih dah diuzmingh hoj 因为她命苦，
Meh caeuq boh cungj dai 父母都死去。

Yied ngeix sim yied luenh 越想心越乱，
Dah cingznyienh dai bae 她愿死离去；
Guh gyax dwgrengz lai 孤儿辛苦多，
Dangq duzvaiz daep ek 像老牛拉犁。

(caengz sat)

Dungx In Seiz Ciengeiz Gaej Gwn Gidungben

胃痛千万别吃去痛片

Youq ngoenznaengz swnghhoz ndawde, mbangj boux baenz dungx in caengz ginggvaq canghyw duenq yw couh gag gwn gidungben daeuj yw dungx in, daengzlaeng aendungx engqgya in dwk youqgaenj.

Gidungben dwg youz anghihbijlinz、feihnazsihdingh、bwnjbahbijdoj、gahfeihyinh habbaenz, seiq cungj cwngzfwn neix cungj rox gig aendungx, ndaej yinxhwnj duenh aek baihgwnz insep、rub myaiz rueg ok, daegbied dwg gahfeihyinh caeuq anghihbijlinz gig aendungx haemq youqgaenj. Gahfeihyinh cawz cigciep gig nemmuek aendungx le, lij ndaej coi veisonh iemqok, hawj giz in caeuq giz biux naeuh aendungx nem cibngeihcijcangz engq haeuj naek. Ndigah, mwh dungx in seiz gwn gidungben, bingh couh engq haeuj naek lo.

Dungx in seiz gaej gag luenh gwn yw, wng ciuqei canghyw daengq bae cawx yw gwn yw, mienxndaej oksaeh.

Seizhah Lai Gwn Hingndip Ndaej Re Dungxsaej Deng Liengz Baenzbingh

夏季多吃生姜可防内脏受凉诱发疾病

Gangj daeuj lauheiq cungj lawq lo, seizhah mbwn ndat wnggai fuengz hwngq gyangq ndat, simdaeuz yawz “dwgliengz” lone? Neix dwg aenvih seizhah mbwn ndataeng, gyoengqvunz maij gwn huqgyoet daeuj gyangq ndat siu hwngq, yienghneix couh baenz rog ndat ndaw gyoet, nanz le simdaeuz couh “dwgliengz” lo.

Seizhah fuengz simdaeuz “dwgliengz” miz song aen banhfap daeuj yw: It dwg lai gwn hingndip. Hingndip ndaej giep caep, raeuz seizhah gwn huqgyoet roengz dungx le, gwn

hingndip roengzbae gyoenq heiqaep ok rog ndang daeuj, simdaeuz couh mienx deng “dwgliengz”, baujciz ndangdaej gengangh. Ngeih dwg ninz gaeuq. Seizhah gyangngoenz raez gyanghwnz dinj, yungzheih ninz mbouj gaeuq, ndigah aeu ninzringz cij ndaej.

Youq gwnndoet fuengmienh, seizhah cujyau gwn cit guhcawj, habdangq gwn di huqbouj he. Aeu duhheu、cehmbu、mbawngaeux、ragngox、duhbap caeuq haeuxsuen cawj cuk langh liengz gwn, ndaej cangq dungx、siu hwngq.

Laeujfiz Le Wngdang Ninzngeng

醉酒过后应当侧躺着睡觉

Mbangj vunz gwn laeuj fiz le doq ninzdaengjai gwnz mbonq, yienghneix ninz gig yungyiemj.

Vunz laeuj fiz le dingzlai dwg gwn imq lo, ndaw dungx giggwn lai, caemhcai q boux laeuj fiz ciengz miz rub myaiz、rueg ok daengj yienghsiengq, aenvih saihoz caeuq hoz–gyongx caemhdoih lienzciep congghoz, danghnaeuz ninz–daengjai, giggwn ndaw dungx nanz rueg okdaeuj, yungzheih

haeuj daengz ndaw saihoz bae, sengmingh couh miz yungyiemj lo. Linghvaih, gwn laeuj daiq lai rox cauhbaenz ciujcingh dengdoeg, cujyau raen miz saeknaj haumiek、naengnoh cumx gyoet、naeng–bak heuaeuj、diemheiq gemj–menh daengj yienghsiengq. Youq gwnz linzcangz, ciengz raen boux aenvih laeuj fiz yinxhwnj daimbaet.

Vunz ndaw ranz aeu haeujsim, naengh miz vunz

gwn laeuj fiz lo, gaej hawj de ninzdaengjai, aeu fuz de ninzngeng, yienghneix mizleih de rueg giggwn okdaeuj, couh mbouj lau oksaeh lo.